

100. sz. Ajánlás

a bevándoroló munkások védelméről a gazdaságilag fejletlen országokban és területeken

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1955. június 1-én harmincnyolcadik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a migráns munkások védelméről a gazdaságilag fejletlen országokban és területeken, amely kérdés az ülészak napirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat Ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, 1955. június 22-én elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A migráns munkások védelme (fejletlen országok) szöveg 1955. évi Ajánlás” néven idézhető:

I. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK ÉS HATÁLY

1. A jelen Ajánlás vonatkozik-

- (a) azokra az országokra és területekre, amelyekben a gazdasági önellátás formájától egy fejlettebb, munkabér-kereseten alapuló, és ipari és mezőgazdasági központok elszórt kialakulásával járó formája felé történő fejlődés a munkavállalók és néha családjaik jelentős elvándorlását hozza magával;
- (b) olyan országokra és területekre, amelyeken a munkavállalók ilyen vándorló mozgásuk során kifelé és vonatkozó esetben visszatértükben áthaladnak, ha az ilyen országokban és területeken létező intézkedések egésze a jelen Ajánlásban meghatározottnál kevesebb védelmet nyújt az érintett személyeknek utazásuk során;
- (c) az ilyen munkavállalók vándorlási mozgásainak célállomását képező országokban és területeken, ha az ilyen országokban és területeken létező intézkedések egésze a jelen Ajánlásban meghatározottnál kevesebb védelmet biztosít az érintett személyek utazása vagy foglalkoztatása során.

2. A jelen Ajánlás alkalmazásának szempontjából a „migráns munkavállaló” kifejezés az ilyen vándorlási mozgásokban résztvevő bármilyen munkavállalót jelenti a fenti 1. bekezdés (a) pontjában körülírt országokon és területeken belül, vagy az ilyen országokból és területekről a fenti 1. bekezdés (b) és (c) pontjaiban körülírt országokba vagy területekre illetve országokon és területeken át haladó mozgásokban, akár alkalmazásban áll, akár alkalmazást keres mozgása közben, akár már megállapodás tárgyát képező foglalkoztatás céljából utazik, és tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatásra vonatkozó ajánlatot elfogadott vagy szerződést kötött. Vonatkozó esetben a „migráns munkavállaló” kifejezés jelent továbbá az ilyen foglalkoztatásból ideiglenesen vagy véglegesen visszatérő munkavállalót.

3. A jelen Ajánlásban egyetlen rendelkezés sem értelmezhető úgy, hogy az feljogosítana bármilyen személyt bármilyen országba vagy területre történő beköltözésre vagy ottmaradásra, kivéve az ilyen ország vagy terület bevándorlási vagy egyéb törvényei szerinti eseteket.

4. A jelen Ajánlás rendelkezései nem csorbítják azt a jogszabály, szokás vagy megállapodás révén fennálló bármilyen rendelkezést vagy gyakorlatot, amely a migráns munkásoknak a jelen Ajánlásban elrendelteknel kedvezőbb feltételeket biztosít.

5. A migráns munkásokkal szembeni bármilyen hátrányos megkülönböztetést fel kell számolni.

II. MIGRÁNS MUNKÁSOK ÉS CSALÁDJAIK VÉDELME KIFELE IRÁNYULÓ ÉS VISSZATÉRŐ UTAZÁSAIK SORÁN ÉS FOGLALKOZTATÁSUK IDŐSZAKÁT MEGELŐZŐEN

6. (1) Nemzeti vagy helyi törvények vagy rendelkezések, kormányközi megállapodások vagy más eszközök útján intézkedéseket kell tenni a migráns munkások és családjaik védelmének biztosításáról az indulási pont és foglalkoztatásuk helye közötti utazás során, úgy maguk a migráns munkások és családtagjaik érdekeinek, mint azon országok vagy területek érdekeinek védelmében, ahonnan jönnek, amelyben mozognak és ahova tartanak.

(2) Az ilyen intézkedések között kell szerepelnie-

- (a) a gépesített közlekedési járművek, köztük tömegközlekedési eszközök rendelkezésére bocsátásának a migráns munkások és családtagjaik számára, ahol ez fizikailag lehetséges;
- (b) az útvonalakon megfelelő szakaszonként olyan pihenőtáborok biztosításának, ahol szállást, ételmezt, vizet és alapvető elsősegélyt lehet biztosítani.

7. Minden szükséges lépést meg kell tenni annak érdekében, hogy a migráns munkások utazásukat ésszerű feltételek között bonyolíthassák, vagy –

- (a) toborzott vagy felvett munkavállalók esetén a közvetítésre vagy munkaszerződésekre vonatkozó rendeletekben a közvetítő, vagy ennek hiányában a munkaadó számára a munkavállaló és vonatkozó esetben családjának útiköltségének megfizetésére történő kötelezésével; vagy
- (b) olyan munkavállalók esetében, akik szerződéskötés vagy határozott foglalkoztatási ajánlat elfogadása nélkül utaznak, az útiköltségek minimális szintre csökkentésének biztosításával.

8.

(1) Intézkedni kell a migráns munkások ingyenes orvosi vizsgálatáról induláskor vagy a foglalkoztatás megkezdésekor, valamint a foglalkoztatás befejezésekor.

(2) Abban az esetben, ha egyes konkrét térségekben az egészségügyi személyzet hiánya lehetetlenné teszi az összes migráns munkavállaló alávétését ilyen orvosi vizsgálatnak, elsőbbséget kell biztosítani-

- (a) az olyan térségekből érkező migráns munkásoknak, ahol fertőző vagy helyileg jellemző betegségek léteznek;
- (b) olyan migráns munkásoknak, akik különleges fizikai kockázatokat jelentő foglalkoztatást fogadnak el vagy abban vettek részt; és
- (c) olyan migráns munkásoknak, akik a közvetítésre vagy felvételre vonatkozó különleges intézkedések szerint vállalkoznak az utazásra.

9. (1) Ha az illetékes hatóság a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel folytatott konzultációt követően – ahol mindkettő létezik – úgy véli, hogy a migráns munkások egészsége érdekében akklimatizációs időszakokra van szükség, lépéseket kell tennie azért, hogy az ilyen migráns munkások és különösen a toborzott vagy szerződés által kötött migráns munkások számára ilyen akklimatizációs időszakot biztosítsanak közvetlenül a foglalkoztatás megkezdése előtt.

(2) Az akklimatizációs időszak szükségességére vonatkozó döntés meghozatala során az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie az éghajlatot, a tengerszint feletti magasságot és az eltérő életfeltételeket, amelyek között a migráns munkásokat munkára kötelezhetik. Abban az esetben, ha az illetékes hatóság akklimatizációs időszakot tart szükségesnek, annak hosszát a helyi körülményeknek megfelelően kell rögzítenie.

(3) Az akklimatizációs időszak során a munkavállalónak kell viselnie a migráns munkavállaló és családjának a migráns munkavállaló elkísérésére felhatalmazott tagjainak megfelelő önfenntartásának költségeit.

10. Intézkedéseket kell hozni a migráns munkások és vonatkozó esetben családjaik számára a hazatelepülés biztosítására, az illetékes hatóság által a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel – ahol mindkettő létezik – folytatott konzultációt követően meghatározott időszak alatt, a következő körülmények között:

- (a) abban az esetben ha a migráns munkavállalót a közvetítő vagy a munkáltató közvetítette ki vagy helyezte át foglalkoztatási helyére, hazatelepülését arra a helyre kell lebonyolítani, ahol felvették vagy ahonnan áthelyezték a foglalkoztatás céljából, minden esetben a közvetítő vagy a munkaadó költségére minden olyan esetben, amelyben-
  - (i) a munkavállaló a foglalkoztatás helyére történő utazása során betegség vagy baleset miatt munkaképtelenné válik;
  - (ii) az orvosi vizsgálat a munkavállalót foglalkoztatásra alkalmatlannak találja;
  - (iii) a munkavállalót felelősségén kívül eső okból nem alkalmazzák, miután áthelyezték alkalmazásra;
  - (iv) az illetékes hatóság úgy találja, hogy a munkavállalót téves nyilatkozat vagy hiba miatt alkalmazták vagy helyezték át alkalmazásra; vagy
- (b) abban az esetben, ha a migráns munkavállaló munkaszerződést kötött és a munkavégzés helyére a munkaadó vagy a munkaadó nevében eljáró bármilyen személy hozta, hazatelepítését ily módon magával hozott családtagjaival együtt arra a helyre kell teljesíteni, ahol felvették, vagy ahonnan áthelyezték alkalmazásra, és a munkaadó költségére minden olyan esetben, amelyben-
  - (i) a szerződésben kikötött szolgálati idő lejárt;
  - (ii) a szerződést azért szüntetik meg, mert a munkaadó nem képes a szerződés teljesítésére;
  - (iii) a szerződést azért szüntetik meg, mert a migráns munkavállaló betegség vagy baleset miatt nem képes a szerződést teljesíteni;
  - (iv) a szerződést a felek megállapodásával szüntetik meg;
  - (v) a szerződést a felek valamelyikének kérésére szüntetik meg, kivéve, ha az illetékes hatóság másként határoz.

11. Az illetékes hatóságnak jó szándékkal kell megfontolnia azt a kérdést, hogy a migráns munkások vagy a migráns munkások azon családtagjai, akiket a munkaadó vagy a munkaadó nevében eljáró bármilyen személy nem hozott a foglalkoztatás helyére, jogosultak-e a hazatelepítésre, és ha igen, milyen feltételek mellett.

12. A migráns munkavállaló elhalálozása esetén családtagjainak az illetékes hatóság által meghatározandó időszakon belül gyakorlandó jogot kell biztosítani a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel – ahol mindkettő létezik – folytatott konzultációt követően arra a helyre való hazatelepítéséhez, ahonnan a munkavállalót felvették vagy ahonnan foglalkoztatásra áthelyezték, a közvetítő vagy a munkaadó költségére-

- (a) abban az esetben, ha felhatalmazták őket arra, hogy a munkavállalót elkísérjék foglalkoztatásának helyére; vagy
  - (i) ha a foglalkoztatás helyére történő utazás során halál következett be;
  - (ii) ha az elhunyt munkavállaló munkaszerződést kötött a munkaadóval; vagy
- (b) egyéb esetekben a fenti 11. bekezdés szerint az illetékes hatóság által meghatározott körülmények között.

13. (1) A migráns munkások szabadon lemondhatnak a munkaadó költségére történő hazaköltözés jogáról, amely jogról való lemondást az illetékes hatóság által a munkaadói és munkavállalói szervezetekkel folytatott konzultációt követően – ahol mindkettő létezik – által meghatározott időszakon belül és módon kell gyakorolni és amely csak az ilyen időszak végén válik jogerőssé.

(2) A migráns munkások továbbá szabadon elhalaszthatják a hazatérésükre vonatkozó jog gyakorlását az illetékes hatóság által meghatározandó időszakon belül.

14. Abban az esetben, ha a munkaadók és a migráns munkások között megkötendő szabványos munkaszerződéseket hoznak létre az érintett kormány vagy kormányok joghatósága révén vagy keretében, az érintett munkaadók és munkavállalók képviselőivel, beleértve vonatkozó szervezeteik képviselőit is, amennyiben ilyenek léteznek, minden gyakorlatilag lehetséges esetben konzultálni kell az ilyen szerződések feltételeiről.

15. (1) Intézkedni kell a migráns munkások megfelelő elhelyezéséről.

(2) Az ilyen intézkedéseknek ki kell terjednie az állami munkaközvetítő szolgálat létrehozására a megfelelő esetben, amelynek-

- (a) az ország vagy terület egészére vonatkozó központi hivatalból és fiókhivatalokból kell állnia, amely utóbbiak azokon a területeken találhatóak, amelyekről a munkavállaló szokványos körülmények között elvándorolnak, valamint a foglalkoztatási központokban, hogy lehetővé váljon a foglalkoztatási lehetőségekre vonatkozó információ összegyűjtése és rendszeres terjesztése azokban a körzetekben, ahonnan a munkaerő szokványos körülmények között az ilyen központokba érkezik;
- (b) az egyéb olyan országok vagy területek foglalkoztatási szolgálataival, ahova a munkavállalók egy adott területen általában vándorolnak, olyan intézkedéseket kell kialakítani és fenntartani, amely lehetővé teszi az ott létező foglalkoztatási lehetőségekről információ gyűjtését;
- (c) gyakorlatilag lehetséges esetben a munkavállalók konkrét foglalkoztatásra vonatkozó általános alkalmasságát igazoló szakmai iránymutatási szolgáltatásokat és intézkedéseket kell létrehozni és fenntartani; és

- (d) gyakorlatilag lehetséges esetekben a munkaadók és munkavállalók szervezeteinek tanácsát és együttműködését kell keresni a rendszer szervezésében és működtetésében.

III. A VÁNDORLÁSI MOZGÁSOKAT VISSZASZORÍTÓ INTÉZKEDÉSEK AZOKBAN AZ ESETEKBEN, AMIKOR EZ A MIGRÁNS MUNKÁSOK ÉS SZÁRMAZÁSI KÖZÖSSÉGÜK ÉS ORSZÁGAIK ÉRDEKÉBEN NEM KÍVÁNATOSNAK MINŐSÜL

16. Az általános politikának a munkaerő vándorlás visszaszorítására kell irányulnia abban az esetben, ha ez a migráns munkások és származási közösségeik és országai érdekeinek szempontjából nem kívánatosnak minősül, azokban a térségekben az életfeltételek javítását és az életszínvonal emelését célzó intézkedésekkel, ahonnan a vándorlás szokásos esetben indul.

17. Az előző bekezdésben körülírt politika alkalmazásának biztosítása érdekében meghozandó intézkedéseknek a következőkre kell kiterjednie:

- (a) a kivándorlási területeken a gazdaságfejlesztési és szakképzési programok elfogadása a rendelkezésre álló emberi erőforrás és természeti erőforrás teljes körű felhasználásának lehetővé tételére, különösen az összes olyan intézkedés elfogadására, amelyek valószínűleg új munkahelyeket és új jövedelmi forrásokat biztosítanak a szokványos körülmények között elvándorolni hajlamos munkavállalók számára;
- (b) a bevándorlási területeken az emberi erőforrások ésszerűbb felhasználására és a termelékenység növelésére a munka jobb szervezésével, jobb képzéssel és a gépesítési vagy egyéb intézkedések fejlesztésével, amelyeket a helyi körülmények megkívánhatnak;
- (c) a közvetítés korlátozására olyan térségekben, ahol a munkaerő kivonása hátrányos hatást gyakorolhat a társadalmi és gazdasági szervezetre, valamint az érintett népesség egészségére, jólétére és fejlődésére.

18. A migráns munkások származási- és célországai és célterületei kormányainak az olyan vándorlási mozgások progresszív csökkentését kell elkezdeniük, amelyeket még nem szabályoztak vagy amelyek szabályozásra nyitottnak tűntek, abban az esetben, ha az ilyen mozgásokat a migráns munkások és származási közösségeik és országai érdekei szempontjából nem kívánatosnak minősítik. Mindaddig, míg az ilyen szabályozatlan vándorlások gazdasági okai fennállnak, az érintett kormányoknak törekedniük kell a megfelelő ellenőrzés gyakorlására abban a mértékben, amennyiben az ilyen fellépés gyakorlatilag lehetségesnek és kívánatosnak tűnik az önkéntes vándorlás és a szervezett közvetítés tekintetében is. Az ilyen csökkentésre és ellenőrzésre helyi vagy területi szintű intézkedésekkel vagy kétoldalú megállapodásokkal is törekedhetnek.

19. Amíg a szabályozatlan vándorlás folytatódik, az érintett kormányoknak a gyakorlatilag lehetséges mértékben törekedniük kell az ilyen feltételek szerint vándorló munkavállalók számára a jelen Ajánlásban meghatározott védelem biztosítására.

IV. MIGRÁNS MUNKÁSOK VÉDELME FOGLALKOZTATÁSUK IDEJE ALATT

A. ÁLTALÁNOS POLITIKA

20. Minden erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy a migráns munkásoknak annyira kedvező munka- és életfeltételeket biztosítsanak, mint amelyeket az azonos

foglalkoztatásban alkalmazott egyéb munkavállalóknak jogszabályban vagy a gyakorlatban biztosítanak, és rájuk a jelen Ajánlás alábbi bekezdéseiben meghatározott védelmi szintvonalat alkalmazzanak csakúgy, mint egyéb munkavállalókra.

B. LAKHATÁS

21. A migráns munkások lakhatására vonatkozóan hozandó intézkedések között kell szerepelnie olyan intézkedéseknek, amelyek lehetővé teszik az ilyen munkavállaló számára jóváhagyott szintvonalnak megfelelő elszállásolás biztosítását vagy a munkaadó költségére, vagy a megfelelő pénzügyi támogatás biztosításával, vagy más módokon, és munkavállalók különféle kategóriái által keresett bérekhez képest ésszerű lakbér mellett.

22. Az illetékes hatóság felel a migráns munkások számára kielégítő lakhatási feltételek kialakításának biztosításáért. Meg kell határozni a szállásra vonatkozó minimális normákat és e normák betartása felett szigorú ellenőrzést kell gyakorolnia. Meg kell továbbá határoznia az olyan munkavállalók jogait, akiknek a munkavállalás elhagyásakor el kell hagyniuk szállásukat és minden szükséges lépést meg kell tennie e jogok érvényesítésének biztosítására.

C. BÉREK

23. (1) Intézkedéseket kell hozni a bérek rögzítésére a migráns munkások esetében.
- (2) Az ilyen intézkedések között szerepelnie kell-
- (a) az úgy kiszámított minimális munkabérszintek skálája elfogadásának, amelyben a legalacsonyabb mérték bármilyen pótlékokkal együtt lehetővé teszi a munkavállaló számára, hogy legalább minimális igényei teljesítéséhez képesítés nélküli munkavégzést kezdjen meg a térségben elfogadott normák szerint és szokványos körülmények között fennálló családi igényeinek figyelembe vételével;
  - (b) a minimális bér mértékének időről időre történő meghatározását vagy-
    - (i) az érintett munkavállalókat képviselő szakszervezetek és az érintett munkaadók vagy munkaadói szervezetek közötti kollektív szerződések részleteit szabadon megtárgyalva; vagy
    - (ii) abban az esetben, ha nem létezik a minimális bér mértékének kollektív szerződés szerinti megfelelő mechanizmusa, az illetékes hatóság által, a fenti (a) pontban meghatározott alapelvnek megfelelően.

24. A releváns esetben a bérek rögzítése során az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie az érintett térségben a háztartási fogyasztásra vonatkozó esetleges költségvetési felmérések eredményét, annak tudomásul vételével, hogy az ilyen felméréseket a munkaadók és munkavállalók képviselői szervezeteivel együttműködésben kell elvégezni.

25. A munkaadói és munkavállalói szervezetek képviselői, amennyiben ilyenek léteznek, és abban az esetben, ha nem, az érintett munkavállalók és munkaadók képviselői egyenlő számban és egyenlő alapon kötelesek együttműködni a minimális bér mértékének meghatározására vonatkozó hatósági mechanizmus működtetésében.

26. A hatályos minimális bérszinteket közölni kell az érintett munkaadókkal és munkavállalókkal. Abban az esetben, ha a mértékeket a 23. bekezdés 2. albekezdésének (b) (ii) albekezdése szerint rögzítették, az érintett munkaadókra és munkavállalókra nézve kötelezőek, és az illetékes hatóságok kifejezett engedélye nélkül megállapodás útján sem lehet azt csökkenteni.

27. A munkaadóknak elő kell írni, hogy vezessenek nyilvántartást a bérek kifizetéséről és a levonásokról minden egyes munkavállaló tekintetében. A munkabérek összegét és az azokból eszközölt levonásokat közölni kell az érintett munkavállalókkal.

28. A munkabérek közül eszközölt levonások csak a nemzeti törvények és rendelkezések által előírt vagy kollektív szerződésben vagy választott bírósági ítéletben meghatározott feltételek mellett és mértékben lehetséges.

29. A munkabéreket szokványos körülmények között törvényes fizetőeszközben közvetlenül az egyedi munkavállalónak kell kifizetni.

30. Amennyiben nincsen ellenkező értelmű bevett helyi szokás és az illetékes hatóság a munkavállalók vagy képviselő szervezetük képviselőivel folytatott konzultációt követően úgy találja, hogy ennek a szokásnak a folytatását a munkavállalók kívánják, a béreket rendszeresen és olyan időközönként kell fizetni, ami minimálisra csökkenti a munkavállalók között az eladósodottságot.

31. Tilos a munkavállaló munkájáért járó bért részben vagy egészben alkohollal vagy más ártalmas anyaggal kiváltani.

32. A bért nem szabad kocsmákban vagy kereskedelmi egységekben kifizetni, kivéve az ilyen helyen foglalkoztatott munkavállalók bérét.

33. A munkaadóknak elő kell írni, hogy a munkavállalóknak fizetett bármilyen előleget havi díjazásuk kis részére korlátozzák.

34. Az illetékes hatóság által rögzített összeget meghaladó bármilyen előleget nem lehet törvényesen visszaszerezni sem a munkavállalónak későbbi időpontban esedékes kifizetések összegéből történő visszatartása, sem más módon. Az előlegre nem lehet kamatot felszámítani.

35. Az a munkavállaló, akire a minimális bér vonatkozik és akinek ennél a mértéknél alacsonyabb bért fizettek a minimális bér alkalmazása óta, jogosult bírósági vagy a törvény által engedélyezett más módon visszaszerezni azt az összeget, amennyivel kevesebbet fizettek neki, a törvényben vagy rendeletben meghatározott időhatáron belül.

36. Ahol ételmezés, lakhatás, ruházkodás és egyéb lényeges ellátás és szolgáltatások más alapvető igények kielégítése a javadalmazás részét képezik, az illetékes hatóságnak a munkaadók és munkavállalók képviselői szervezeteinek együttműködésével minden gyakorlatilag lehetséges lépést meg kell tennie annak biztosítása érdekében, hogy ezek megfelelőek, pénzbeli értéküket megfelelően mérték fel és a természetbeni fizetés nem haladja meg a készpénzben fizetett alapbér illetékes hatóság által meghatározott bizonyos hányadát.

D. FELVÉTEL SZAKKÉPZÉST IGÉNYLŐ MUNKAKÖRÖKBE DISZKRIMINÁCIÓ NÉLKÜL

37. El kell fogadni az esélyegyenlőség alapelvét a népesség minden részére nézve, beleértve a migráns munkásokat is.

38. Nemzeti bevándorlási törvények és a külföldiek köztisztviselői foglalkoztatására vonatkozó külön törvények alkalmazása függvényében, a népesség bármilyen részének, köztük a migráns munkásoknak bizonyos típusú munkahelyekhez vagy foglalkoztatáshoz történő hozzáférését nemzeti származás, faj, bőrszín, hit, törzsi kapcsolódás vagy szakszervezeti tagság miatt megakadályozó vagy korlátozó akadályokat az állami politikával ellentétesnek kell tekinteni és el kell fogadni az ilyen akadályok elkerülésének alapelvét.

39. Haladéktalanul intézkedéseket kell hozni a jelen Ajánlás 37. és 38. bekezdésében meghatározott alapelvek gyakorlati megvalósításának biztosítására és annak megkönnyítésére, hogy a szakképzést igénylő munka egyre növekvő részét a munkavállalók legkevésbé előnyben részesített osztályai lássanak el.

40. Az ilyen intézkedések között kell szerepelnie konkrétan a következőknek:

- (a) minden országban és területen a munkavállalók számára egyenlő hozzáférés biztosítása a műszaki és egyéb szakképzési lehetőségekhez és egyenlő hozzáférési esély biztosítása minden munkavállaló számára az új ipari vállalkozások foglalkoztatási lehetőségeihez;
- (b) olyan országokban vagy területeken, ahol már tartós jelleggel kialakultak a faji vagy származási alapon megkülönböztetett önálló osztályok, az olyan lehetőségek bevezetése, amelyek a legkevésbé előnyben részesített osztály munkavállalói számára lehetővé teszi a félig vagy egészen szakképzést igénylő munkakörökbe történő felvételt;
- (c) olyan országokban vagy területeken, ahol nem tartós jelleggel alakultak ki a faji vagy származási alapon megkülönböztetett különböző osztályok, esélyegyenlőség kialakítása a meghatározott készségeket igénylő munkakörök esetében minden a feltételeknek megfelelő munkavállaló számára.

E. SZAKSZERVEZETI TEVÉKENYSÉGEK

41. Az egyesülés jogát és minden törvényes szakszervezeti tevékenység szabadságát meg kell adni a migráns munkásoknak azokban a központokban, ahol dolgoznak, és minden gyakorlatilag lehetséges intézkedést meg kell tenni az érintett munkavállalókat képviselő szakszervezetek számára a munkaadókkal vagy munkaadói szervezetekkel kollektív szerződések megkötésére vonatkozó jog biztosítására.

F. FOGYASZTÓI JAVAK KÍNÁLATA

42. (1) Lépéseket kell tenni a fogyasztói javak, különösen a lényeges termékek és élelmiszerek rendelkezésre állásának biztosítására a migráns munkások és családtagjaik számára ésszerű áron és elegendő mennyiségben.

(2) Ahol csak lehetséges, vagy a munkaadónak, vagy az illetékes hatóságnak növénytermesztésre alkalmas földet kell a migráns munkások rendelkezésére bocsátani.

43. Abban az esetben, ahol szövetkezeti szervezetek létrehozása hasznos lehet, intézkedéseket kell hozni ezek kialakításáról, beleértve-

- (a) a terménygazdaságok, halastavak és piaci kertek szövetkezeti alapon történő létrehozását, ha lehetséges;
- (b) a munkavállalói szövetkezetek által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek létrehozását;
- (c) a kormányzati segítségnyújtást a szövetkezetek tagjainak képzésével, adminisztrációjuk felügyeletével és tevékenységükhöz iránymutatás nyújtásával.

44. (1) Abban az esetben, ha a vállalkozáshoz kapcsolódnak az üzletek, ezekben csak készpénzfizetést lehet elfogadni.

(2) Ha a helyi körülmények még nem teszik lehetővé az előző rendelkezés alkalmazását, migráns munkásoknak nyújtott hitelt bérükből az illetékes hatóság által meghatározott

arányra kell korlátozni, és a lehető legrövidebb, rögzített időszakra kell korlátozni. Tilos a nyújtott hitelre kamatot felszámítani vagy munkában való törlesztését elfogadni.

- (3) Az érintett migráns munkásokra nem lehet kényszerrel gyakorolni, hogy az ilyen üzleteket vegyék igénybe.
- (4) Abban az esetben, ahol más üzletekhez nem lehet hozzáférni, az illetékes hatóságnak meg kell tennie a megfelelő intézkedéseket annak biztosítása céljából, hogy az árukat tisztességes és ésszerű áron értékesítsék, és a munkaadó által üzemeltett üzleteket nem nyereségszerzés, hanem az érintett munkavállalók javának céljából üzemeltetik.

G. TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS, IPARI BIZTONSÁG ÉS HIGIÉNY

45. A migráns munkások érdekében tett lépések között mindenképpen szerepelnie kell elsősorban a munkavállalók kárpótlására, a munkavállalók és családjaik egészségügyi ellátására, az ipari higiénia és a balesetek és foglalkozási betegségek megelőzésére vonatkozó megfelelő intézkedéseknek, nemzetiségi, faji vagy vallási alapon történő hátrányos megkülönböztetés nélkül.

46. Az intézkedéseknek ki kell terjednie a következőkre:

- (a) egészségügyi felügyelet a helyi lehetőségek szerint a foglalkoztatás során időszakos látogatásokkal, valamint betegség esetén;
- (b) elsősegély, ingyenes egészségügyi kezelési és kórházi lehetőségek az illetékes hatóság által előírandó normák szerint;
- (c) balesetekre és foglalkozási betegségekre vonatkozó dolgozói kárpótlási rendszer;
- (d) alkalmas segítségnyújtási intézkedések balesetek vagy foglalkozási betegségek esetén;
- (e) a migráns munkások egészségét és biztonságát védő intézkedések foglalkoztatásuk helyén;
- (f) a balesetek bejelentésére és okaik kivizsgálására vonatkozó intézkedések;
- (g) a munkaadók azon kötelezettsége, hogy migráns munkavállalóik figyelmét hívják fel munkájuk esetleges veszélyes vagy egészségtelen tulajdonságaira értesítések, beszélgetések útján vagy bármilyen más módon;
- (h) speciális vagy további képzés, illetve utasítás a migráns munkások számára a munkavégzés helyén a balesetek megelőzéséről és az egészségügyi kockázatokról abban az esetben, ha az országban vagy területen foglalkoztatott egyéb munkavállalóknak szokványos körülmények között nyújtott képzés vagy oktatás nem alkalmas a folyamatok ismeretének hiánya, nyelvi nehézségek vagy más okok miatt;
- (i) rendelkezés a munkaadók és munkavállalók együttműködéséről a biztonsági intézkedések ösztönzésében;
- (j) különleges egészségügyi és szociális intézkedések a migráns munkavállalóval élő felesége és gyermekei védelmére.

47. Abban az esetben, ha a migráns munkások nem ugyanabban az elbánásban részesülnek mint a többi munkavállaló a rokkantsági, öregségi és halálozási kockázatokkal szembeni védelem tekintetében, a lehetséges és kívánatos mértékben és a munkavállalókkal együttműködésben intézkedéseket kell hozni a segélyegyletek és üzemi tartalékalapok

megszervezésére a migráns munkások szükségének fedezésére ilyen esetekben, mely megoldások a helyi, körzeti vagy területi alapú nagyobb programok előfutárai.

H. MIGRÁNS MUNKÁSOK KAPCSOLATA A SZÁRMAZÁSI TERÜLETÜKKEL

48. Intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy a migráns munkások kapcsolatot tarthassanak családjikkal és származási helyükkel, beleértve-

- (a) az olyan lehetőségek biztosítását, amelyekre szükség lehet ahhoz, hogy a munkavállaló családjának származási területén vagy máshol önkéntes alapon forrásokat tudjon átutalni, és a munkavállaló beleegyezésével a neki szerződése végén vagy hazatérésekor járó halasztott fizetés felhalmozásához, vagy a vele egyetértésben meghatározott bármilyen egyéb körülmények között;
- (b) a migráns munkavállaló, családja és származási területe közötti levélváltás lehetőségét;
- (c) a migráns munkavállaló számára azt a lehetőséget, hogy származási közösségének általa betartani kívánt szokásos kötelezettségeit teljesíthesse.

I. MIGRÁNS MUNKÁSOK ANYAGI, SZELLEMI ÉS ERKÖLCSI JÓLÉTE

49. Intézkedéseket kell hozni a migráns munkások anyagi, szellemi és erkölcsi jólétének biztosítására, beleértve-

- (a) a megtakarítások önkéntes formáját ösztönző intézkedéseket;
- (b) a migráns munkásokat az uzsorával szemben védő intézkedéseket, különösen a kölcsönök kamatlábának csökkentésére vonatkozó fellépéssel, a pénzkölcsönzők működésének ellenőrzésével és a megfelelő célokra történő pénzkölcsönzés lehetőségeinek ösztönzésével szövetkezeti hitelszervezetek vagy az illetékes hatóság felügyelete alatt álló intézmények útján;
- (c) amikor gyakorlatilag lehetséges, az olyan jóléti tisztviselők biztosítását a bevándorlási területeken, akik ismerik a migráns munkások nyelvét és szokásait, hogy megkönnyítsék e munkavállalók és családjaik alkalmazkodását az új életstílusukhoz;
- (d) a migráns munkások gyermekei részére oktatási lehetőséget biztosító intézkedéseket;
- (e) a migráns munkások szellemi és vallási törekvéseinek kielégítését lehetővé tévő lehetőségeket.

V. MIGRÁNS MUNKÁSOK LETELEPÍTÉSE

50. Kivéve azt az esetet, ha a migráns munkások letelepedése egyértelműen nem áll érdekükben és családjuk érdekében vagy az érintett országok gazdaságának érdekében, az általánosan követendő politika a munkavállalók és családjaik stabilizálására való törekvés a foglalkoztatási központokban vagy azok közelében minden megfelelő intézkedés segítségével, különösen azokéval, amelyek a IV. részben és a jelen Ajánlás 51., 52. és 53. bekezdésében szerepelnek.

51. A 3. bekezdésben megállapítottak szerint a jelen Ajánlás semmilyen rendelkezését nem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen személyt feljogosítana bármilyen országba vagy területre költözésre és ottani tartózkodásra, kivéve az adott ország vagy terület bevándorlási vagy egyéb törvényei szerint. Mindezzel együtt abban az esetben, ha az ilyen

fellépés nem áll ellentétben az érintett ország politikájával, az illetékes hatóságnak fontolóra kell vennie a bevándorlás országában állampolgárság megszerzésére irányuló lehetőség megadását olyan migráns munkásoknak, akik öt évnél nem kevesebb ideig laktak abban az országban, ahova bevándoroltak.

52. (1) Abban az esetben, ha a migráns munkások tartós letelepedése foglalkoztatásuk helyén vagy annak közelében lehetségesnek minősül, intézkedéseket kell hozni tartós letelepedésük előmozdítására.

(2) Ezek között az intézkedések között szerepelnie kell a következőknek:

- (a) olyan migráns munkások közvetítésének ösztönzése, akiket családjuk elkísér;
- (b) amikor az lehetséges és kívánatos, megfelelő közösségi szervezetnek a foglalkoztatás helyén vagy annak közelében történő létrehozására vonatkozó lehetőség biztosítása;
- (c) jóváhagyott színvonalú lakhatási lehetőség biztosítása annak megfelelő költségen, ami előmozdítja a családok tartós letelepedését;
- (d) amikor az lehetséges és kívánatos, élelmiszerek termeléséhez elegendő föld hozzárendelését;
- (e) megfelelőbb lehetőségek hiányában és amikor az lehetséges és kívánatos, nyugdíjas migráns munkások falvainak vagy településeinek létrehozását olyan helyeken, ahol saját megélhetésükhöz hozzá tudnak járulni.

VI. AZ AJÁNLÁS ALKALMAZÁSA

53. Az illetékes hatóságnak rendelkeznie kell a migráns munkások védelmére vonatkozó, jelen Ajánlásban tárgyalt intézkedések alkalmazásáról a megfelelő igazgatási szolgálat vagy szolgálatok részéről és a munkaadói és munkavállalói szervezetek együttműködésével, ahol mindkettő létezik.

54. Különösen azokban az esetekben, ha a migráns munkások számára nem ismerősek a foglalkoztatási feltételek, a nyelv, szokások vagy a pénznem, a foglalkoztatás térségében a megfelelő igazgatási szolgálatnak vagy szolgálatoknak kell biztosítania a munkaszerződések megkötésére vonatkozó bármilyen eljárás betartását annak biztosítása érdekében, hogy mindegyik munkavállaló értse foglalkoztatásának feltételeit, szerződésének rendelkezéseit, a bérek mértékével és kifizetésével kapcsolatos részleteket, és e feltételeket szabadon és azok ismeretében fogadja el.

55. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet mindegyik tagállama köteles az Igazgató Tanács által kért megfelelő időközönként beszámolni a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalnak azon országokban és területeken a jog és gyakorlat helyzetéről, amelyekért az adott tagállam az Ajánlásban tárgyalt ügyek tekintetében felel. Az ilyen beszámolóknak be kell mutatni azt, hogy milyen mértékben léptették hatályba vagy tervezik hatályba léptetni a jelen Ajánlás rendelkezéseit, valamint a rendelkezések elfogadásában vagy alkalmazásában szükségesnek talált, vagy esetleg szükségesnek vélt módosításokat.

56. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet mindegyik olyan tagállama, amely tengeren túli területekért felelős, köteles megtenni az illetékességébe tartozó minden lépést a jelen Ajánlásban meghatározott minimális normák eredményes alkalmazásának biztosítására mindegyik ilyen területen, és különösen fel kell hívnia az egyes ilyen területeken illetékes hatóság vagy hatóságok figyelmét az Ajánlásban szereplő minimális normákra azok hatályba léptetése végett.

